ROZHODNUTÍ KOMISE

ze dne 8. prosince 2005,

kterým se povoluje odchylka požadovaná Nizozemskem podle směrnice Rady 91/676/EHS o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů

(oznámeno pod číslem K(2005) 4778)

(Pouze nizozemské znění je závazné)

(2005/880/ES)

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství,

s ohledem na směrnici Rady 91/676/EHS ze dne 12. prosince 1991 o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů [1], a zejména na bod 2 písm. b) přílohy III uvedené směrnice,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Pokud se množství statkových hnojiv, které členský stát zamýšlí použít na hektar za rok, liší od množství stanoveného v úvodních větách odstavce 2 přílohy III a odst. 2 písm. a) přílohy III směrnice 91/676/EHS, musí být určeno tak, aby neohrozilo dosažení cílů uvedených v článku 1 této směrnice, a musí být zdůvodněno na základě objektivních kritérií, jakými jsou v tomto případě např. dlouhá vegetační období a plodiny s vysokou spotřebou dusíku.

(2) Dne 8. dubna 2005 předložilo Nizozemsko Komisi žádost o odchylku podle odst. 2 písm. b) přílohy III směrnice 91/676/EHS.

(3) Požadovaná odchylka se týká záměru Nizozemska povolit použití 250 kg dusíku ze statkových hnojiv na hektar a za rok v zemědělských podnicích s nejméně 70 % podílem travinných porostů. Žádost o odchylku se v Nizozemsku týká přibližně 25 000 zemědělských podniků a přibližně 900 000 hektarů půdy.

(4) Nizozemsko přijalo právní předpisy, které provádějí směrnici 91/676/EHS a které se zároveň vztahují na požadovanou odchylku.

(5) Nizozemské právní předpisy, které provádějí směrnici 91/676/EHS, obsahují normy pro použití dusíku i fosfátu. Prostřednictvím norem týkajících se fosfátů by mělo být do roku 2015 dosaženo rovnováhy ve hnojení fosfáty.

(6) Problematiku nadbytku živin ze statkových a minerálních hnojiv řešilo Nizozemsko několika nástroji politiky a v období 1992–2002 snížilo chovy skotu o 17 %, prasat o 14 %, ovcí a koz o 21 %. V období 1985–2002 se ve statkových hnojivech snížilo množství dusíku o 29 % a množství fosforu o 34 %. V období 1992–2002 se nadbytek dusíku snížil o 25 % a nadbytek fosforu o 37 %.

(7) Údaje o jakosti vody vykazují sestupný trend koncentrace dusičnanů v podzemních vodách a koncentrace živin (včetně fosforu) v povrchových vodách.

(8) Z technické a vědecké dokumentace předložené v oznámení Nizozemska vyplývá, že při navrhovaném množství 250 kg dusíku ze statkových hnojiv na hektar a za rok v zemědělských podnicích s nejméně 70 % podílem travinných porostů lze v podmínkách optimálního řízení dosáhnout ve vodě ve všech půdních typech stupně 11,3 mg/l N (čemuž odpovídá 50 mg/l NO_3), jakož i takřka nulového nadbytku fosforu.

(9) Z předložené technické a vědecké dokumentace dále vyplývá, že navrhované množství 250 kg dusíku ze statkových hnojiv na hektar a za rok v zemědělských podnicích s nejméně 70 % podílem travinných porostů je zdůvodněno na základě objektivních kritérií, jakými jsou např. dlouhé vegetační období a plodiny s vysokou spotřebou dusíku.

(10) Komise proto zastává názor, že množství statkových hnojiv požadované Nizozemskem neohrozí dosažení cílů směrnice 91/676/EHS, budou-li splněny určité přísné podmínky.

[1] Úř. věst. L 375, 31.12.1991, s. 1. Směrnice ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1882/2003 (Úř. věst. L 284, 31.10.2003, s. 1).

(11) K těmto podmínkám patří vypracování plánů hnojení pro jednotlivé zemědělské podniky, vedení záznamů o postupech hnojení v podobě evidence hnojení, periodické analýzy půdy, pokryv zelení po kukuřici v zimě, zvláštní pravidla týkající se zaorání trávy, zákaz používat statková hnojiva před zaoráním trávy a úprava hnojení s ohledem na přínos luštěnin. Tyto podmínky by měly zajistit hnojení, jež bude odpovídat nárokům plodin, jakož i zmírnění a zamezení úniku dusíku do vody.

(12) Aby se zabránilo tomu, že povolení požadované odchylky povede k intenzifikaci, měly by příslušné orgány zajistit, aby v souladu s akčním programem, který má Nizozemsko provést, nepřesáhla produkce statkových hnojiv s ohledem na množství dusíku i fosforu úroveň z roku 2002.

(13) Požadovaná odchylka by proto měla být schválena.

(14) Toto rozhodnutí by mělo být použitelné v souvislosti s akčním programem Nizozemska na období 2006 až 2009.

(15) Opatření stanovená tímto rozhodnutím jsou v souladu se stanoviskem Výboru pro dusičnany zřízeného podle článku 9 směrnice 91/676/EHS,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Odchylka požadovaná Nizozemskem dopisem ze dne 8. dubna 2005 za účelem povolení vyššího množství statkových hnojiv, než uvádějí úvodní věty a písm. a) odst. 2 přílohy III směrnice 91/676/EHS, se uděluje za podmínek stanovených v tomto rozhodnutí.

Článek 2

Definice

Pro účely tohoto rozhodnutí platí následující definice:

a) „zemědělskými podniky s travinnými porosty“ se rozumí podnik, v němž tvoří tráva více než 70 % plošné výměry vhodné pro použití statkových hnojiv;

b) „pasoucími se hospodářskými zvířaty“ se rozumí skot (s výjimkou jatečných telat), ovce, kozy a koně, osly, jelenovití a vodní buvoli;

c) „zemědělskou půdou“ se rozumí plošná výměra, kterou má zemědělec v nájmu nebo ve správě na základě jiné jednotlivé písemné smlouvy a za jejíž správu nese přímou odpovědnost;

d) „travou“ se rozumí trvalé nebo dočasné travinné porosty, přičemž za dočasné se rozumí doba kratší čtyř let.

Článek 3

Oblast působnosti

Toto rozhodnutí se použije individuálně a za podmínek pro zemědělské podniky s travinnými porosty uvedenými v článcích 4, 5 a 6.

Článek 4

Každoroční žádost o povolení a závazek

1. Zemědělci, kteří chtějí odchylky využívat, každoročně předloží příslušným orgánům žádost o její povolení.

2. Spolu s každoroční žádostí uvedenou v odstavci 1 se písemně zaváží k plnění podmínek stanovených v článcích 5 a 6.

3. Příslušné orgány zajistí, aby byly všechny žádosti o povolení odchylky a evidence hnojení předloženy ke správní kontrole. Pokud kontrola žádostí uvedených v odstavci 1, kterou provádějí vnitrostátní orgány, prokáže nesplnění podmínek uvedených v článcích 5 a 6, je o tom žadatel vyrozuměn. V takovémto případě se žádost považuje za zamítnutou.

Článek 5

Použití statkových a jiných hnojiv

1. Množství statkových hnojiv z pásajících se hospodářských zvířat, které je každoročně vpraveno do půdy v zemědělských podnicích s travinnými porosty, včetně množství vpraveného samotnými zvířaty, nepřekročí množství hnojiv obsahující 250 kg dusíku na hektar za podmínek stanovených v odstavcích 2–7.

2. Celkový přísun dusíku odpovídá nárokům dotyčné plodiny na živiny i zásobování z půdy.

3. Pro každý zemědělský podnik se vede plán hnojení, jenž u zemědělské půdy popisuje střídání plodin i plánované použití statkových, dusíkatých a fosfátových hnojiv. Tento plán se v zemědělském podniku zpřístupní nejpozději do 1. února. Plán hnojení obsahuje následující údaje:

a) počet hospodářských zvířat, popis systému ustájení a uskladnění, včetně dostupných skladovacích kapacit pro statková hnojiva;

b) výpočet množství dusíku i fosforu vyprodukovaného ze statkových hnojiv v zemědělském podniku (po odečtení ztrát při ustájení a skladování);

c) nástin střídání plodin a plošnou výměru každé plodiny, včetně situačního náčrtu uvádějícího umístění jednotlivých polí;

d) předpokládané nároky plodin na dusík a fosfor;

e) množství a druh statkových hnojiv, jež jsou dodávána smluvním partnerům a nejsou použita na zemědělské půdě;

f) množství dovezených statkových hnojiv, která jsou použita na zemědělské půdě;

g) výpočet podílu mineralizace organické hmoty, luštěnin, atmosférické depozice a množství dusíku v půdě v období, kdy ho začne plodina významnou měrou využívat;

h) použití dusíku a fosforu ze statkových hnojiv na každém pozemku (parcely zemědělského podniku homogenní z hlediska plodin i půdního typu);

i) použití dusíku a fosforu z chemických a jiných hnojiv na každém pozemku;

j) výpočet k posouzení souladu s normami ohledně použití dusíku a fosforu.

Tyto plány se aktualizují nejpozději sedm dní po provedení jakékoli změny v zemědělských postupech, aby se zajistil soulad plánů a skutečných zemědělských postupů.

4. Každý zemědělský podnik povede evidenci hnojení. Příslušnému orgánu se evidence předkládá za každý kalendářní rok. Obsahuje následující údaje:

a) plochy zemědělských plodin;

b) počet a druh hospodářských zvířat;

c) produkci statkových hnojiv na zvíře;

d) množství hnojiv dovezených zemědělským podnikem;

e) množství statkových hnojiv vyvezených ze zemědělského podniku a jejich odběratele.

5. Každý zemědělský podnik, který využívá jednotlivé odchylky, souhlasí s tím, že u něho může být provedena kontrola používání i evidence hnojení.

6. V každém zemědělském podniku, který využívá jednotlivé odchylky, se nejméně jednou za čtyři roky provedou periodické analýzy koncentrace dusíku a fosforu v půdě, a to v každé oblasti zemědělského podniku, jež je homogenní z hlediska střídání plodin a vlastností půdy.

Po orbě travinných porostů se pro každou homogenní oblast zemědělského podniku provede analýza koncentrace dusíku z hlediska minerálního dusíku a parametrů k určení podílu dusíku na mineralizaci organické hmoty.

U analýz uvedených v prvním a druhém pododstavci se požaduje nejméně jedna analýza na 5 hektarů půdy.

7. Před osevem travou na podzim se nesmí statková hnojiva rozmetávat.

Článek 6

Pokryv půdy

1. Na 70 nebo více procentech plošné výměry vhodné pro použití statkových hnojiv se v zemědělských podnicích vyseje tráva. Zemědělci, kteří využívají jednotlivé odchylky, provedou následující opatření:

a) na písčité nebo sprašové půdě se po kukuřici v průběhu zimy pěstuje tráva nebo jiné plodiny, aby se výrazně snížil potenciál vyplavování;

b) orba pokryvných meziplodin se neprovádí před 1. únorem, aby se zajistil stálý rostlinný pokryv orné půdy, čímž by jednak vznikla náhrada za úniky dusičnanů do podorniční vrstvy půdy na podzim a rovněž by se omezily úniky v zimě;

c) orba trávy se na písčitých a sprašových půdách provádí na jaře;

d) bezprostředně po zaorání trávy následuje osev plodinami s vysokou spotřebou dusíku; hnojení vychází z analýzy půdy týkající se minerálního dusíku a jiných parametrů, které slouží jako ukazatele odhadu uvolňování dusíku při mineralizaci organické hmoty v půdě;

e) zahrnuje-li střídání plodin luštěniny nebo jiné plodiny, které vážou atmosférický dusík, je použití hnojiv odpovídajícím způsobem sníženo.

2. Odchylně od písmena c) se na podzim povoluje orba pro výsadbu květinových cibulí.

Článek 7

Opatření k produkci statkových hnojiv

Vnitrostátní orgány zajistí, aby z hlediska množství dusíku a fosforu nepřesáhla produkce statkových hnojiv úroveň z roku 2002.

Článek 8

Monitorování

1. Příslušný orgán vypracuje a každoročně aktualizuje mapy zachycující procentuální podíl zemědělských podniků s travinnými porosty, hospodářských zvířat a zemědělské půdy, na které se v každé obci vztahuje jednotlivá odchylka.

Tyto mapy se každoročně předkládají Komisi, přičemž poprvé se předloží ve druhém čtvrtletí roku 2006.

2. Dojde k vytvoření monitorovací sítě pro odběr vzorků z půdní vody, z vodních toků a z mělkých podzemních vod, jež bude udržována pro oblasti monitorování, na něž se vztahuje odchylka.

Uvedená monitorovací síť, k níž přísluší nejméně 300 zemědělských podniků využívajících jednotlivých odchylek, je reprezentativní pro každý typ půdy (jílovité, rašelinné, písčité a písčitosprašové půdy), postupy hnojení a střídání plodin. Skladba monitorovací sítě se během období použitelnosti tohoto rozhodnutí nemění.

3. Šetření a průběžné rozbory živin poskytnou údaje o místním využívání půdy, střídání plodin a zemědělských postupech v podnicích, které využívají jednotlivých odchylek. Tyto údaje se mohou použít pro modelové výpočty rozsahu vyplavování dusičnanů a úniku fosforu z polí, na kterých se použije na hektar a za rok až 250 kg dusíku obsaženého ve statkových hnojivech z pásajících se hospodářských zvířat.

4. Mělké podzemní vody, půdní voda, drenážní voda a vodní toky poskytnou v zemědělských podnicích příslušejících k monitorovací síti údaje o koncentraci dusičnanů ve vodě, která opouští kořenovou zónu a vtéká do systému podzemních a povrchových vod.

5. Zvýšené monitorování vody se zaměří na zemědělská povodí v písčitých půdách.

Článek 9

Kontroly

1. Příslušný vnitrostátní orgán provede správní kontroly ve všech zemědělských podnicích, které využívají jednotlivé odchylky, aby posoudil, zda je dodržováno maximální množství 250 kg dusíku na rok a hektar ze statkových hnojiv z pásajících se hospodářských zvířat, jakož i normy ohledně celkových množství pro použití dusíku a fosforu a podmínky využívání půdy.

2. Na základě analýzy rizik, výsledků kontrol z předchozích let a výsledků všeobecných namátkových kontrol právních předpisů provádějících směrnici 91/676/EHS se vypracuje program inspekcí.

Na nejméně 5 % zemědělských podniků, které využívají jednotlivé odchylky, se zaměří zvláštní inspekce týkající se využívání půdy, počtu hospodářských zvířat a produkce statkových hnojiv.

V nejméně 3 % zemědělských podniků se s ohledem na podmínky uvedené v článcích 5 a 6 provedou inspekce v terénu.

Článek 10

Podávání zpráv

1. Příslušný orgán předloží každoročně Komisi výsledky monitorování spolu se stručnou zprávou o postupech hodnocení (kontroly v zemědělských podnicích, včetně informací o nevyhovujících podnicích na základě výsledků správních inspekcí a inspekcí v terénu) a o vývoji jakosti vody (na základě monitorování vyplavování z kořenové zóny, monitorování jakosti povrchových/podzemních vod a modelových výpočtů).

První zpráva se předá do března 2007 a v následujících letech každoročně do března 2008, 2009 a 2010.

2. Zpráva obsahuje kromě údajů uvedených v odstavci 1 rovněž tyto informace:

a) údaje o hnojení ve všech zemědělských podnicích, které využívají jednotlivé odchylky;

b) trendy v počtu hospodářských zvířat pro jednotlivé kategorie hospodářských zvířat v Nizozemsku a v zemědělských podnicích, jimž byla udělena odchylka;

c) trendy ve vnitrostátní produkci statkových hnojiv co do množství dusíku a fosfátu;

d) přehled výsledků kontrol na vnitrostátní úrovni týkající se koeficientů exkrece u hnoje prasat a drůbeže.

3. K takto dosaženým výsledkům Komise přihlédne, pokud jde o případné nové žádosti orgánů Nizozemska o povolení odchylky.

4. Příslušný orgán každoročně vypracuje a předloží Komisi zprávu o hnojení a výnosu pro různé půdní typy a plodiny, aby tak poskytl údaje o správě zemědělských podniků s travinnými porosty, na něž se vztahuje odchylka, jakož i o dosažené úrovni optimalizace řízení.

Článek 11

Použití

Toto rozhodnutí se použije ode dne 1. ledna 2006.

Jeho použitelnost skončí dnem 31. prosince 2009.

Článek 12

Toto rozhodnutí je určeno Nizozemskému království.

V Bruselu dne 8. prosince 2005.

Za Komisi
Stavros DIMAS
člen Komise